

Til Kommunestyret

Vår sakshandsamar: Kari Marie Nygard

Dykkar ref.:
Vår ref: 2016/38
Vår dato: 22.05.2018

Partsbrev vedr. Årsrekneskap 2017 for Samnanger kommune - uttale frå kontrollutvalet

Vedlagt følger partsbrev som viser kontrollutvalet si handsaming av sak om årsrekneskap og årsmelding for Samnanger kommune for 2017.

Ber om at partsbrevet og kontrollutvalet sin uttale følgjer saka via formannskapet til handsaming i kommunestyret.

Med helsing

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Kari Marie Nygard
seniorrådgjevar

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikkje underskrift.

Kopi til:
Ordførar
Rådmann
Deloitte
Utvalseiar

Arkivsak: 216
 Arkivnr: 2016/38-46
 Sakshandsamar: Kjartan Haugsnes

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Kontrollutvalet i Samnanger kommune	18/18	14.05.2018

Årsrekneskap 2017 for Samnanger kommune - uttale frå kontrollutvalet

Bakgrunn

Kontrollutvalet skal gje uttale til årsrekneskapen, jf. "Forskrift om årsrekneskap og årsberetning". Rådmannen si årsmelding skal følgja som sakstilfang til saka, og det skal merkast om det er vesentlege avvik mellom årsmeldinga og årsrekneskapen.

Det er deretter formannskapet som innstiller overfor kommunestyret, i sak om rekneskapen. Kommunestyret skal handsama både årsrekneskap og årsmelding i same møte. Dette følgjer av kommunelova §48, jf. "Forskrift om årsregnskap og årsberetning" §10.

Drøfting:

Årsrekneskapen er lagt fram av rådmannen, og inneheld driftsrekneskap, investeringsrekneskap, balanserekneskap, økonomiske oversiktar og noteopplysningar.

Kommunen sin revisor, Deloitte, har lagt fram revisjonsmelding datert 13.04.18. Her er medteke at driftsrekneskapen viser kr. 153.677.219 til fordeling drift og eit rekneskapsmessig mindreforbruk på kr. 8.992,- Revisjonsmeldinga er å sjå på som "ei rein" revisjonsmelding når det gjeld konklusjonar om framstilling av den finansielle stillinga og for resultat, registrering og dokumentasjon av årsrekneskapen.

Deloitte har og lagt fram revisjonsrapport nr. 8, saman med revisjonsmeldinga. Revisjonsrapporten beskriv resultatet av ei kartlegging og vurdering av dei viktigaste kontroll- og rekneskapsrutinane i kommunen, for å identifisere kor det er størst risiko for feil i rekneskapsrapporteringa. På bakgrunn av denne gjennomgangen har Deloitte gjeve tilrådingar til kommunen på forhold som bør og kan betrast. Kontrollutvalet bør i sin uttale oppmoda om å prioritere å sette fokus på dei forholda som er kommentert i revisjonsrapporten.

Revisor kjem i revisjonsrapporten med slike tilrådingar:

Intern kontroll og rutinar

Under vår gjennomgang av kommunen sin intern kontroll er det avdekka at kommunen har mangelfulle skriftlege rutinar. Vi vil tilrå kommunen å prioritere arbeidet med å utarbeide skriftlege rutinar i 2018.

Rutinar godkjenning av lønsutbetaling

På lønsområdet har vi avdekka manglande spor på at einingsleiar har kontrollert at lønsutbetalinga er korrekt. Det bør etablerast ei rutine kor einingsleiar etterlet kontrollspor, til dømes signatur, på sin kontroll av lønsutbetalinga.

Rutinar løn mot rekneskap

Arbeidsgjevaravgift og forskotstrekk vert avstemt kvar måned. Øvrige opplysningar frå lønssystemet vert kun avstemt årleg mot rekneskapssystemet. Vi tilrår at slik avstemming vert utført oftare, til dømes kvar måned.

Reiserekningar

Vår gjennomgang av reiserekningar avdekka fleire reiserekningar med manglande informasjon om passasjer i tilfelle kor det var kravd kilometergodtgjersle. Vi tilrår at kommunen gjennomgår rutineane sine og syter for at reiserekningar som vert bokført oppfyller krava i skattebetalingsforskrifta.

Fullmakter bank

Gjennomgang av bankrutinar og bankoppgåver viser at det føreligg einfullmakter for betaling i bank. Vi er klar over at dobbel signering i bank vil vere ei utfordring i praksis, men vi tilrår kommunen å implementere slik rutine for å auke arbeidsdelinga. Vi viser og til rapport nr. 7 der same forhold vart omtala.

Sjølvkostrekneskap

Kommunen har fleire positive sjølvkostfond. Sjølvkostfond skal nyttast 3-5 år etter at dei oppstod. Det er utarbeidd budsjett med planlagt bruk for fleire av fonda, men dei legg ikkje til grunn full bruk av sjølvkostfonda i løpet av dei neste 5 åra. Vi tilrår at kommunen sørgjer for at sjølvkostfonda vert nytta innan 5 år. Vi viser og til rapport nr. 7 der same forhold vart omtala.

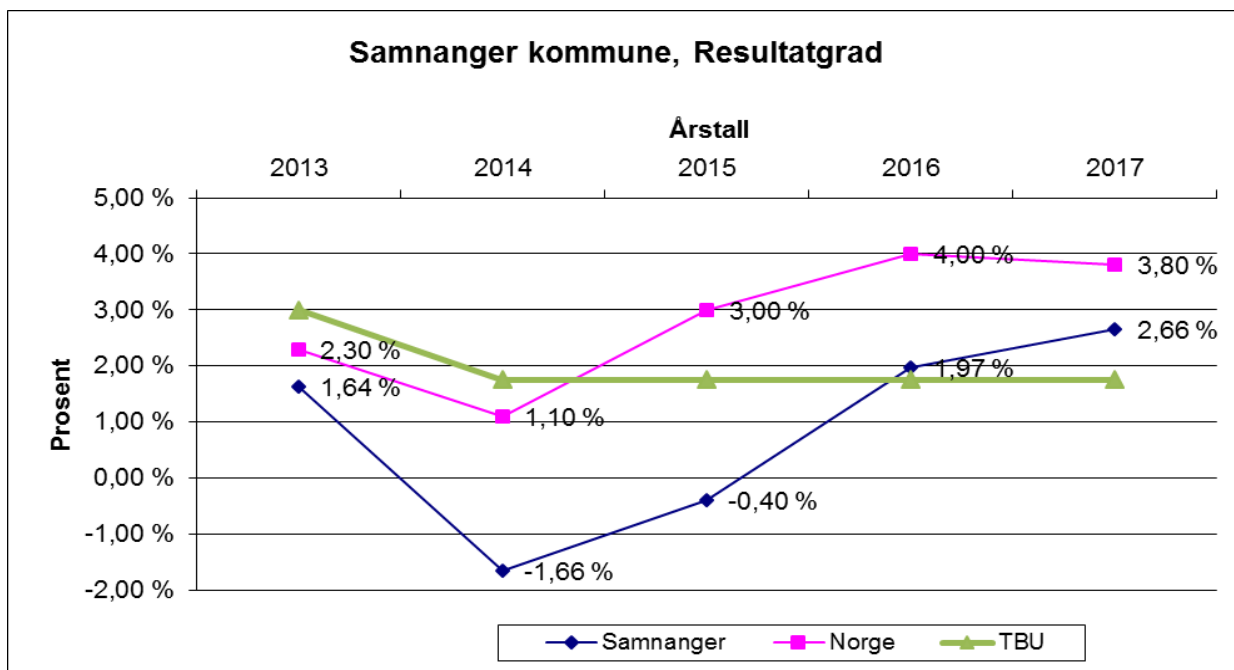
Fullmakter rekneskapssystem

Gjennomgang av fullmakter til å endre informasjon om kundar og leverandørar i rekneskapssystem viser at fleire tilsette har tilgang til å utføre denne oppgåva utan at dei har dei naudsynte fullmaktene. Vi tilrår kommunen å sjå til at kun dei som har fullmakt har tilgang til å foreta endringar.

Ut over dette skriv revisor i sin revisjonsrapport at «Vi har gjennom våre revisjonshandlingar ikkje funne vesentlege formelle eller materielle feil i den framlagde rekneskapen.»

Av rekneskapen for 2017 har sekretariatet merka seg at netto driftsrekneskap er positivt med kr. 6 008 902,- dvs. netto resultatgrad på 2,66 %, sett opp mot sum driftsinntekter. Gjennomsnitt for alle kommunane i Noreg, utanom Oslo, ligg ifølgje opplysningar frå SSB på netto resultatgrad 3,8 % i 2017. Teknisk beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) tilrår at ein over tid bør ha netto resultatgrad på 3 prosent fram til 2014 for å ha ei forsvarleg økonomisk drift. Frå 2014 er dette talet justert ned til 1,75%.

For Samnanger kommune har netto resultatgrad vore slik dei siste 5 åra: 2013 (+ 1,64 %) 2014 (- 1,66 %) og 2015 (- 0,4 %), 2016 (+ 1,97 %) og 2017 (+2,66 %) sjå graf nedanfor. Som vi ser av desse tala har kommunen eit resultat som i 2017 ligg litt over tilrådinga frå TBU, men under landsgjennomsnittet. Netto driftsresultat viser kva ein har att etter at alle driftsutgifter, inklusive renter og avdrag er dekkja. Driftsresultatet påverkar i stor grad kommune sin handlefridom og evne til å tåle svingingar i økonomien.

Rådmann skriv følgjande i årsmelding for 2017:

«Året 2017 vart eit godt økonomisk år for Samnanger kommune. Kommunen leverte eit overskot på om lag 3,4 millionar, inkludert avsetningar til disposisjonsfondet. Me arva i tillegg eit hus i Arna som me antar vil gje oss 3-4 millionar når det blir seld. Einingane har vist stor budsjettdisiplin, noko som viser godt igjen på resultatet. Utfordringane i dei komande åra er å fortsetje med å ha stort fokus på å halde budsjetta samstundes som me skal utvikla oss vidare i tråd med kva som skjer i kommunane rundt oss og levera på innbyggjarane sine forventningar.»

Og vidare:

«Kommunane har samla hatt ein vekst i skatteinntektene på 4,5 % frå 2016. Det meste av skatteveksten har og i 2017 samanheng med ekstraordinære store uttak av utbytte som fylgje av skattereforma. Denne meirskatteveksten vil venteleg ikkje påverke det langsiktige inntektsnivået for kommunesektoren.

I Samnanger var veksten i skatteinntektene lågare enn snittet for landet og enda på 1,8 %. Denne veksten var og lågare enn det som var lagt til grunn i budsjettet og kommunen fekk eit avvik på 0,37 mill kroner samanlikna med opphavleg budsjett. Noko av den veksten som Samnanger kommune ikkje fekk ta del i vert kompensert som inntektsutjamning. Her fekk kommunen 1,8 mill kroner meir enn i opphavleg budsjett. Kommunen fekk òg auka skjønsmidlar på til saman 1,1 mill kroner. 1 mill kroner er ekstra skjønsmidlar til ekstraordinære utgifter til barnevern i 2016 og kr 110 000 er generell fordeling av av skjønsmidlar.»

Riksrevisjonen la 16.02.2015 fram Dokument 3:5 (2014 – 2015) «Riksrevisjonens undersøkelse av kommunenes låneopptak og gjeldsbelastning». Her er det undersøkt samanhengen mellom høg lånegjeld i kommunane, sum driftsinntekter og disposisjonsfond. Riksrevisjonen tilrår at kommunane ikkje bør ha meir enn tilsvarende 75 % av driftsinntektene i lånegjeld. Ved å nytte Riksrevisjonen si tilnærming kjem ein fram til at Samnanger kommune har ei lånegjeld tilsvarende 93,0 % av sum driftsinntekter. Samnanger kommune har ei svært høg lånegjeld sett i forhold til driftsinntektene. Tilsvarende er disposisjonsfondet (posten disposisjonsfond i balanserekneskapet) på 2,6 % av driftsinntektene. Riksrevisjonen tilrår minst 5 %. Samnanger kommune har såleis ikkje eit tilfredstillande nivå i 2017 på disposisjonsfondet, sjølv om det er styrka i 2017 samanlikna med året før. Lånegjelda er svært høg i høve til Riksrevisjonen sine tilrådingar for åra 2015 – 2017, men det er ein del nedgang sidan 2015.

Kontrollutvalet har som oppgåve å gje uttale til kommunen sin årsrekneskap. Uttalen vert gjeve med bakgrunn i framlagd årsrekneskap og årsmelding frå administrasjonen og revisjonsmeldinga og revisjonsrapport frå revisor.

Rådmann, saman med sektorleiarane og økonomisjef har lagt fram ei god årsmelding, som gjev ei god skildring av drifta av kommunen i 2017. Årsmeldinga frå administrasjonen skal utformast i tråd med Kommuneloven § 48 nr. 5, som lyder:

«I årsberetningen skal det gis opplysninger om forhold som er viktige for å bedømme kommunens eller fylkeskommunens økonomiske stilling og resultatet av virksomheten, som ikke fremgår av årsregnskapet, samt om andre forhold av vesentlig betydning for kommunen eller fylkeskommunen. Det skal også redegjøres for tiltak som er iverksatt og tiltak som planlegges iverksatt for å sikre betryggende kontroll og en høy etisk standard i virksomheten. Det skal redegjøres for den faktiske tilstanden når det gjelder likestilling i fylkeskommunen eller kommunen. Det skal også redegjøres for tiltak som er iverksatt, og tiltak som planlegges iverksatt for å fremme likestilling og for å hindre forskjellsbehandling i strid med likestillings- og diskrimineringsloven, samt for å fremme formålene i likestillings- og diskrimineringsloven når det gjelder etnisitet, religion, livssyn, funksjonsnedsettelse, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk.»

I den framlagde årsmeldinga finn ein at det i det alt vesentlege er gjort greie for desse tilhøva som er peika på i lova.

Det vert tilrådd at kontrollutvalet denne gongen innarbeider følgjande i uttalen sin:

- rekneskapsmessig forbruk
- netto driftsresultat
- talmateriale og uttale frå revisjonsmeldinga og revisjonsrapport.
- kommunen si lånegjeld
- disposisjonsfondet

Konklusjon:

Kontrollutvalet merkar seg at det økonomiske driftsresultatet for 2017 er positivt. Resultatet ligg litt over TBU sine tilrådingar, men ligg under gjennomsnittet i landet.

Samnanger kommune har ikkje eit tilfredstillande nivå i 2017 på disposisjonsfondet, sjølv om det er styrka i 2017 samanlikna med året før. Lånegjelda er svært høg i høve til Riksrevisjonen sine tilrådingar for åra 2015 – 2017, men det er ein del nedgong sidan 2015.

Årsmeldinga for 2017 gjev ei god skildring av drifta av kommunen i året som gjekk.

Kontrollutvalet sin uttale og revisjonsmeldinga er to sjølvstendige dokument, som følgjer saka vidare via formannskapet til kommunestyret.

Forslag til vedtak

Kontrollutvalet vedtek utkast til uttale om Samnanger kommune sin årsrekneskap for 2017.

Saksprotokoll i kontrollutvalet - 14.05.2018

Handsaming i møtet:

Økonomisjef Nina Erdal presenterte hovudtrekka i årsrekneskapen. Ansvarleg revisor Unni-Renate Moe presenterte revisjonsmelding og revisjonsrapport. Rådmann Charlotte Hageberg kommenterte og kort enkelte ting frå årsmeldinga. Ut frå dette drøfta kontrollutvalet årsrekneskap og årsmelding.

Forslag til uttale vart kort drøfta, og det kom ikkje forslag til endring av denne. Forslag til vedtak blei samrøystes vedteke.

Vedtak:

Kontrollutvalet vedtek utkast til uttale om Samnanger kommune sin årsrekneskap for 2017.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Kjartan Haugsnes
spesialrådgjevar

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikkje underskrift.

Vedlegg

- 1 Årsrekneskap 2017 for Samnanger kommune - uttale frå kontrollutvalet
- 2 Revisjonsbertning frå Deloitte AS 2017
- 3 Revisjonsrapport nr. 8, 2017 frå Deloitte AS
- 4 Årsmelding med rekneskap 2017 for Samnanger kommune